

Att den nya rörelsens kyrk- och kristendomsflört bara är populistisk fernissa krävs endast enkla iakttagelser för att förstå, skriver Stefan Swärd. Bild: Vladimir Putin och Donald Trump.

FOTO: SUSAN WALSH

Fascismens försök till allians med kyrkan måste stoppas

Nu går åter igen fascismen fram över världen. Detta är något som kyrkan behöver stå emot om vi inte ska hamna i samma situation som på 1930-talet, skriver Stefan Swärd.

Den nya fascismens allians med den kristna kyrkan är ett stort svek från kyrkans sida, lika stort svek som på 1930-talet. Samma tendens märks i Orbans Ungern, i Putins Ryssland och Trumps USA.

Mörka moln hopar sig över den globala politiken för närvarande. Det är fascismen som gör comeback med intensitet och populärt stöd. Religionen finns även med i bilden på ett förföriskt sätt. Det Republikanska partiet i USA har rört sig i riktning mot fascismen när man bejakat försök till statskupp och att manipulera valresultat vid senaste amerikanska presidentvalet.

Att göra sig av med politiska motståndare, att omvandla medier till megafon för statsmakten och göra om rättsväsendet till ett stöd för befintliga politiska makten, resan mot fascismen går snabbt. Det är Rysslands president Vladimir Putins – och de amerikanska republikanernas agenda. Putin är längst fram på den resan. Han går hand i hand med Ryska ortodoxa

kyrkan i den resan med välsignelser av prästerskapet.

Tidigare presidenten Donald Trump i USA går hand i hand med breda strömningar inom evangelikal kristendom i USA, utan deras stöd skulle han inte kunna bli president. Ungerns premiärminister Viktor Orbán är med i EU vilket något begränsar hans möjligheter men rör sig i samma riktning med goda relationer till Putin och Trump och hand i hand med kyrkan där Orban vill främja familjepolitiska värderingar, samtidigt som han centraliserar statsmakten, tar kontroll över både medier, politiska val och rättsväsen.

DEN VÄSTVÄRLDSALLIANS AV demokratiska stater som skapats i kölvatten efter andra världskriget med bland annat agendan att bekämpa totalitära regimer, både till vänster och höger, luckras upp snabbt.

Att den nya rörelsens kyrk- och kristendomsflört bara är populistisk fernissa krävs endast enkla iakttagelser för att förstå. Den religiöse Putin hand i hand med

ortodoxa kyrkan samarbetar gärna med den strikt muslimske turkiske presidenten Recep Tayyip Erdogan och den ännu mer strikta muslimska regimen i Teheran. Det är endast ett maktspel men religionen används intensivt av fascisterna för att mobilisera folkligt stöd och förankring.

Gazas befolkning lider fruktansvärt för närvarande. Men det är framför allt en följd av att Gaza leds av en fascistisk-terroristisk regim som drivs av exakt samma antisemitiska agenda som Hitler: Att mörda judarna, antingen i Auschwitz eller i dagens Israel. Lösningen på judeproblemet är enligt Hamas folkmord, så var det då, och så är det nu. Det stora stöd som Hamas åtnjuter visar på fascismens breda framsteg och hur diversifierad den är.

Alltsammans påminner om

Hyllningen till Hitler var omfattande inom kristna kyrkan.

1930-talet. Adolf Hitler grep makten i Tyskland. När han vunnit den genom delvis demokratiska metoder kunde han snabbt utnyttja situationen för att centralisera och ta greppet om statsmakten för att införa en fascistisk-nazistisk diktatur med bred folklig uppbackning. Hyllningen till Hitler var omfattande inom kristna kyrkan. Tyska baptisterna stötade Hitler liksom stora delar av traditionella lutherska kyrkan, i Sverige hade vi flera Hitlervänliga präster och Hugo Odeberg var en ledande nazivänlig teolog. Vissa källor pekar även på att det också fanns ett stöd för Hitler inom pingströrelsen.

GENERAL FRANCISCO FRANCO i Spanien skapade en fascistisk regim bland annat med en agenda att värna om kyrkans ställning i det spanska samhället och traditionella familjevärderingar. Benito Mussolini, premiärminister i Italien, var icke-religiös i början men såg efterhand värdet av att samarbeta med Katolska kyrkan.

Det är den avfälliga kyrkan som säljer sin själ för att få sitta nära

makten köttgrytor. Vinsten är att de fascistiska ledarna driver en politik som främjar vissa kyrkor och konservativa familjevärderingar. Värnandet om konservativa familjevärderingar tycks dock inte vara särskilt djupt. Det är ett populistiskt verktyg för att locka till sig konservativa kristna falanger. Att Putin och Trump ska vara spjutspetspersoner för traditionella familjevärderingar, det krävs en enastående naivitet för att gå på ett sådant lyckleri.

En light-variant av utvecklingen ser vi också i Sverige även om den inte har gått lika långt här. Dagens SD-ledare gick med i ett parti som då hade en nazistisk-fascistisk agenda. Man har arbetat hårt för att göra partiet rumsrent – och lyckats. Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna har gått över en gräns när man sträckt ut handen till detta parti, något som varit otänkbart för bara tio år sedan.

STEFAN SWÄRD, fil dr i statskunskap, författare och pastor